

ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БОРОТЬБИ З ПРАВОПОРУШЕННЯМИ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Сьогодні у суспільстві, Верховній Раді України, законодавчих комітетах ведеться широка дискусія щодо структурного реформування ОВС. Одна із вимог – це створення муніципальної міліції або місцевої міліції як незалежного органу влади, що підпорядковується місцем органам влади, територіальній громаді, незалежному керівництву від Центрального апарату ОВС. Кадрова політика повинна ґрунтуватися на залученні цивільного населення, а права та обов'язки щодо діяльності цього органу мають вирішувати територіальні громади, міські, районні, а іноді селищні ради. Ці всі вимоги ставить перед владою суспільство, у якому дуже високий рівень криміногенності, низький рівень довіри до представників влади, а іноді все це поєднано з неможливістю міліціонерами виконувати свої обов'язки з обґрунтованих причин: учинення протиправних злочинних дій серед співробітників органів влади, яким підпорядковується міліція, безкарність цих правопорушень, недосконалість українського законодавства. Також треба зазначити, що сьогодні дуже висока проінформованість населення щодо роботи міліонерів. Спостерігається високий рівень патріотизму серед громадян, які бажають захистити свої права та допомогти під час охорони громадського порядку, але не можуть служити з різних політичних принципів, а іноді через високі вимоги щодо проходження служби в ОВС.

На сьогодні склалася ситуація в державі, коли громадяни беруть до рук зброю (автоматичну, холодну та іншу) та, не маючи жодних юридичних підстав, виходять забезпечувати правопорядок. При цьому незаконні воєнізовані формування не мають відповідної реєстрації в силу недовіри до органів державної влади, що є прямим порушенням Конституції України, та є небезпечним для всього населення. Таку ситуацію ми можемо спостерігати останні кілька місяців, тому перед законодавчими органами влади, виконавчими органами влади в Україні та громадянським суспільством дуже гостро постало питання щодо створення цілісної концепції місцевої міліції, яка б враховувала пере-

довий зарубіжний досвід функціонування муніципальної міліції та вітчизняний досвід державного та муніципального будівництва.

В Україні вже було проведено низку досліджень щодо функцій місцевого самоврядування (В. І. Андрєєв, О. В. Батанов, І. В. Дробуш, І. В. Федоров) та діяльності місцевої міліції (В. О. Басс, А. І. Камінський, Ю. В. Кідрук, А. В. Сергєєв та ін.). Проте, поза межами уваги дослідників досі перебувають питання про закономірності формування у системі місцевого самоврядування України власних правоохоронних органів та ті фактори, що впливають на такі інституційні зміни, зокрема зміст і форми реалізації правоохоронної функції місцевого самоврядування.

На початку треба визначити, що матиме на меті створення муніципальної міліції. Щодо великих міст – мільйонників (Київ, Харків, Донецьк, Львів), де загальної міліції недостатньо, логічно буде створення місцевої міліції на постійній основі, яка візьме на себе деякі незначні повноваження (охорона громадського порядку, патрулювання вулиць, служба під час масових заходів, слідкування за правильним паркуванням, оформлення адміністративних протоколів, дотримання місцевого законодавства щодо благоустрою, консультативні послуги тощо).

Але, залишається багато питань, які потребують визначення. Потрібно на прикладі одного регіону визначити формат діяльності. Вчені пропонують такі форми діяльності муніципальної міліції у місті Києві.

Перший варіант передбачає підпорядкування в повному складі Головного управління МВС у Києві органам місцевого самоврядування (Київраді та КМДА) та формування на її базі повноцінної місцевої міліції.

При цьому розробники документу відверто зазначили, що це питання потребує погодження з МВС, КМУ, ВРУ та президентом. А реалізація задуму можлива лише після внесення змін до 26 законів, 17 указів президента та більш ніж 100 постанов Кабміну, в яких необхідно окреслити можливість утворення місцевої міліції, порядок призначення та підзвітності керівника місцевої міліції органам виконавчої влади. Тому, очевидно, що цей шлях є досить складним для практичної реалізації й малоймовірним.

Другий варіант пропонує створення муніципальної міліції за допомогою виведення зі складу ГУ МВС у Києві міліції підрозділів громадської безпеки та формування на її основі місцевої міліції.

У такому разі структура та штати місцевої міліції будуть визначатися та змінюватися міською радою за поданням міського голови залежно від кількості населення, стану громадського порядку та можливостей бюджету. За рішенням міської ради буде можливе утворення районних підрозділів місцевої міліції.

До муніципальної міліції увійдуть такі *структурні підрозділи*: служба дільничних інспекторів; патрульна-постова служба; підрозділ з охорони метрополітену; кримінальна міліція у справах неповнолітніх.

Передбачається і можливість створення й інших підрозділів, які будуть визнані необхідними для виконання покладених завдань.

Цей шлях також потребує внесення величезної кількості змін до законодавства, адже постає ціла низка нових проблем – від забезпечення загальних стандартів правоохоронної діяльності до виконання слідчих функцій.

Третій варіант заснований на пропозиції щодо створення місцевої міліції виключно силами місцевої влади. У такому разі до її відання будуть віднесені повноваження у сфері контролю за: виконанням земельного та природоохоронного законодавства; дотриманням правил благоустрою; паркування автотранспорту; забезпеченням охорони пам'яток історії та культури; розміщення зовнішньої реклами; дотриманням правил торгівлі; забрудненням території; знищенням чи пошкодженням зелених насаджень; належним утриманням покриття доріг; дотриманням правил розміщення та функціонування МАФів тощо.

Планується, що місцева міліція підпорядковуватиметься міській громаді (Раді чи КМДА) та буде створена на базі Головного управління з питань благоустрою та інших комунальних підприємств, які виконують вищеперераховані функції, а також із залученням громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону. Однак тут можуть виникнути проблеми з приводу розмежування повноважень нового органу контролю та інших органів, до компетенції яких досі належать названі функції, як від Головного управління з питань благоустрою КМДА та міліції громадської безпеки, а також чіткого визначення його місця у системі державних органів.

Крім того, цей шлях потребує кардинального перегляду українського законодавства у сфері правоохоронної діяльності, що, враховуючи різні групи впливу і серйозне міліцейське лобі в парламенті й уряді, вкрай малоймовірно.

Звичайно, всі концепції мають певне підґрунтя, але все ж таки потрібно розробити єдиний закон, який би визначав порядок створення таких формувань та їх функції, враховуючи особливості кожного регіону України.